

Boží oslava prostřednictvím hudby

Na Velký pátek 7. dubna se uzavřela životní pouť Bohuslava Korejse, sbormistra, varhaníka a skladatele duchovní hudby. Jeho dlouhý, neobyčejný a naplněný život byl fakticky i symbolicky pevně spjat s Kristem.

OHLÉDNUTÍ Jana Bati

Ono symbolické pouto nenaznačuje pouze datum úmrtí, ale začíná u samotného Bohuslavova narození, jež se událo na Hod Boží vánoční roku 1925 na Březových Horách u Příbrami. Do rodiny poštovního úředníka Emila Korejse (1888–1966) a Berty Korejsové (1885–1953) přibyl jako čtvrté a poslední dítě. Jméno Bohuslav mu bylo dáno s ohledem na jeho příchod do času, kdy lidé vzdávají Bohu slávu. Aniž by to tehdy rodiče mohli tušit, stala se Boží oslava prostřednictvím hudby Bohuslavovým životním posláním. První základy hudebního vzdělání dostal přímo v rodině, protože jeho otec působil nejprve jako ředitel kůru březohorského farního kostela sv. Vojtěcha a po přestěhování do Prahy roku 1933 coby regenschori kostela sv. Kříže na Příkopech. Korejsův hudební vývoj však ovlivňovaly i další osobnosti. Zásadní impulzy ovšem načerpal zejména u dvou výrazných postav našeho hudebního života – u Bohumíra Špidry (1895–1964) a Miroslava Venhody (1915–1987). První jmenovaný byl jeho profesorem dirigování, ale bezesporu na něj působil i jako zakladatel a umělecký vedoucí souboru

Čestí madrigalisté, který na česká pódia poprvé ve větší míře uváděl předbarokní hudbu. Venhoda pak Korejse zasvětil do interpretace gregoriánského chorálu, jenž se později stal mocným inspiračním zdrojem pro jeho žalmovou tvorbu.

Vznik responsoriálních žalmů, s nimiž je jméno Bohuslava Korejse nejčastěji spojováno, je přímo spjat s liturgickou reformou Druhého vatikánského koncilu, prováděnou u nás od sklonku roku 1969. Tehdy totiž vyvstala potřeba nových liturgických skladeb v národním jazyce a právě v této souvislosti byl Českou liturgickou komisí vyzván k vytvoření cyklu responsoriálních žalmů.

Obětavý pedagog

Praktické důvody stojí i za vznikem vícehlasých kompozic v českém a latinském jazyce, jichž má Korejs na kontě několik desítek. Na rozdíl od žalmů, u nichž se od počátku očekávalo široké využití, byly jeho vícehlasé sbory původně určeny převážně pro konkrétní liturgický prostor pražského chrámu Panny Marie před Týnem, kde autor působil od roku 1962 jako regenschori. Postupně se však rozšířily i jinam díky jeho pedagogické činnosti, při níž předával své sbormistrovské a varhanické zkušenosti – mj. i během kurzů chrámové hudby, pořádaných na mnoha místech Čech a Moravy (např. Plzeň, Domažlice, Bor u Tachova, Kroměříž, Valtice, Moravský Beroun).

Výjimečné pedagogické nadání uplatňoval dlouhá léta jak při soukromé výuce základů pěvecké techniky, intonace a varhanní hry, tak veřejně. To však až po roce 1989, kdy se otevřely nové možnosti vzdělávání v oblasti liturgické hudby, zejména na půdě Týnské školy v Praze, u její-

hož zrodu stál. V devadesátých letech 20. století vyučoval též liturgický zpěv na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy. Roku 1999 se aktivně zapojil do redakční rady časopisu Varhaník, kam přispíval jak články, tak skladbami.

Z výše naznačeného je zřejmé, že odkaz Bohuslava Korejse naší duchovní hudbě je nutno vnímat ve více rovinách. Nebyl sice profesionálním skladatelem, přesto jeho díla vynikají osobitou autorskou invencí, která se však nedere do popředí na úkor zhudebňovaného textu a je zcela podřízena liturgické funkci v souladu s jeho vzory – gregoriánským chorálem a renesanční polyfonií. Podobně střízlivý přístup uplatňoval i při varhanním doprovodu písní, v němž harmonizace citlivě podporuje charakter melodie.

K vlastnímu chápání role liturgického varhaníka se dopracoval nejen na základě svých vzorů, ale také teoretickým studiem a praktickými zkušenostmi, protože ani v této oblasti neměl profesionální školení. A právě tento praktický zřetel mu pomohl chápat potřeby a problémy amatérských varhaníků a sbormistrů v Čechách i na Moravě, jimž během četných setkání pomáhal rozvíjet jejich dovednosti.

S Bohuslavem Korejsem odešla výjimečná osobnost naší duchovní hudby. Zůstává však po něm výrazná stopa nejen v samotné jeho tvorbě, ale především v činnosti nesčíslné řady těch, kteří měli příležitost být jeho žáky, posluchači a sboristy. Co lepšího by si mohl jako trpělivý a obětavý učitel přát?

Autor je muzikolog a vnuk Bohuslava Korejse, působí na Filosofické fakultě UK.

